

JUUAN KUNNAN HANKINTAOHJE

Sisällysluettelo

Sisällys

Johdanto	2
Investoinnit.....	3
Kehitys- yms. hankkeet.....	3
Hankinnan valmistelu	3
Pienhankinnat - sekä kansallisen kynnysarvon– ja EU-kynnysarvon ylittävät hankinnat	4
Kansallisen kynnysarvon alittavat pienhankinnat	4
Suorahankinta.....	5
Avoin menettely	5
Kevyt rajoitettu/ hintatiedustelu menettely	5
Neuvottelumenettely	6
Kansallisen kynnysarvon ylittävät hankinnat	6
EU-kynnysarvon ylittävät hankinnat	7
Sopimusehdot, julkiset	8
Tarjousten vertailun tekeminen	8
Vertailuperusteet ja laatutekijät	8
Tarjousten vertailu ja Hankintapäätökset	8
Hankinnan keskeyttäminen	9
Hankintapäätös ja sen pöytäkirjaus	10
Tiedoksianto	10
Julkisuus.....	10
Toimintatavat hankintaoikaisuissa ja valituksissa	11
Sopimuksen laatiminen ja sopimuksenaikainen toiminta	12

Johdanto

Tämä hankintaohje antaa perustan Juuan kunnan palvelualueita ja soveltuvin osin myös Juuan kuntakonsernia koskeville hankinnoille ja tätä on noudatettava kaikissa kunnan ja kuntakonsernin hankinnoissa, ellei yleisestä lainsäädännöstä tai erityislainsäädännöstä muuta johdu. Lähtökohtana on, että Juuan kunta ja sen konserniyhtiöt toimivat vastuullisena, tehokkaana ja kaikkia tasapuolisesti kohtelevana julkisina hankintayksikköinä. Hankintojen valmistelussa tulee huomioida myös paikallisten yritysten ja palveluntarjoajien mahdollisuudet osallistua kunnan hankintoja koskeviin tarjouskilpailuihin.

Julkisella hankinnalla tarkoitetaan tavara- ja palvelu- ja rakennushankkeita, joita julkiset tahot hankkivat oman organisaationsa ulkopuolelta. Hankinnoissa tulee noudattaa lakia julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (29.12.2016/1397) kaikilta niiltä osin kuin se koskee suoritettavaa hankintaa.

Toimivallasta ja hankintarajoista toimitelimitille ja viranhaltijoille määrätään mm. hallintosäännössä ja delegointipäätöksissä. Tarkentavia ohjeita hankinnoista voidaan antaa mm. toimivallan delegointipäätöksissä, arkistointiohjeessa ja talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa.

Kaikissa hankinnoissa tulee noudattaa avoimuuden, tasapuolisuuden, syrjimättömyyden ja suhteellisuuden periaatteita.

- Avoimuusperiaate toteutuu, kun sovellettavista hankintamenettelyistä, hankintatoimen yleisistä strategioista ja tavoitteista tiedotetaan avoimesti
- Tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu edellyttää, että tarjousmenettelyn kaikissa vaiheissa ehdokkaita ja tarjoajia kohdellaan samalla tavalla
- Suhteellisuusperiaate edellyttää, että hankintamenettelyn vaatimukset ovat oikeassa suhteessa tavoiteltavan päämäärän kanssa

Näiden ohjeiden merkitys korostuu kansallisen kynnysarvon alittavien hankintojen kohdalla (pienhankinnat), koska niihin ei sovelleta lakia julkisista hankinnoista. Hankintaohjeessa annetaan toimintaohjeita myös kansalliset ja EU kynnysarvot ylittäviin hankintoihin, joiden kohdalla on otettava huomioon hankintalain ja -asetuksen yksityiskohtaiset velvoitteet. Periaatteessa kunnan sisäisissä hankinnoissa ei ole kilpailuttamisvelvollisuutta, mutta käytännössä tämä koskee kunnan puolelta myydyistä palveluista ainoastaan tukipalveluita. Hankinnan säilyminen kuntakonsernin sisäisenä sidosyksikköhankehanke arvioidaan hankintalain 15 §:n ja oikeuskäytännön perusteella.

Hankinta-asiakirjat tulevat julkisiksi julkisuuslain mukaisesti hankinnan arvosta riippumatta, lukuun ottamatta tarjoajan liike- ja ammattisalaisuustietoja. Kokonaishintaa koskeva tieto on aina julkinen.

Pohjois-Karjalan hankintatoimi huolehtii automaattisesti ns. peruspuitesopimusten (esim. toimistotarvikkeet) kilpailutusaikatauluista, ja ottaa yhteyttä tällaisista hankinnoista vastaaviin henkilöihin hyvissä ajoin ennen sopimuskauden päättymistä. Myös mahdollisista optiovuosien käyttöönotosta huolehtii hankintatoimi, kuullen ensin sopimukseen kuuluvien tahojen näkemykset.

Hansel on julkishallinnon, sekä valtion että kuntien, valtakunnallinen yhteishankintayksikkö, jonka omistavat Suomen valtio ja Kuntaliitto. Hansel kilpailuttaa osan niistä peruspuitesopimuksista, joissa kilpailutus on järkevämpää tehdä valtakunnallisesti. Tästä johtuen on varmistettava sopimusten olemassaolo myös Hanselin osalta. Hanselin toiminta rahoitetaan samalla tavalla sopimustoimittajilta perittävillä maksuilla samalla tavalla kuin Pohjois-Karjalan hankintatoimen.

Tämä hankintaohje korvaa kaikki aikaisemmat Juuan kunnan hankintaohjeet.

Investoinnit

Investointimenoiksi kirjataan kolmen tai useamman tilikauden vaikuttavat hyödykkeet, joiden hankintameno on vähintään 10 000,00 euroa (alv. 0 %) tai sitä suurempi. Investointimenoiksi kirjataan myös hyödykkeet, joiden erillinen hankintameno on alle 10 000,00 euroa (alv. 0 %), mutta jotka ovat osa hyödykeryhmää, jonka yhteisarvo ylittää aktivointirajan esim. ensikertainen kalustaminen.

Aktivointirajaa 10 000,00 euroa (alv. 0 %) tarkasteltaessa hankinnan kokonaishintaan sisältyy rahoitusosuudet/avustukset. Alle 10 000,00 euron (alv. 0 %) hankinnat kirjataan käyttötalouspuolelle, jonne niille tulee varata määräraha.

Kullekin investointikohteille osoitetaan kaikki investoinnista aiheutuneet todelliset kulut sisältäen urakkaerät, työpalkat, asennukset, rahdit tms. kuluerät. Koulutusmenoja ei saa sisällyttää investointimenoihin. Investoinneille ei osoiteta sisäisiä laskuja, vaan kulut kohdistetaan suoraan investointikohteelle jo hankintavaiheessa tai vaihtoehtoisesti suoritetaan menojen oikaisu.

Investoinneista vastuussa oleva vastuuhenkilön tulee ilmoittaa taloushallintoon kirjanpitäjälle välittömästi hyödykkeen käyttöönotosta, koska poistosuunnitelman mukaiset poistot aloitetaan käyttöönottohetkeä seuraavan kuukauden alusta. Ennen poistojen aloittamista on kaikki hankkeen kustannukset oltava kirjattuna kirjanpitoon. Keskeneräisistä hankkeista ei tehdä poistoja.

Kehitys- yms. hankkeet

Hankkeiden osalta tulee huomioida rahoittajien hankinnoista antamat ohjeet, jotka saattavat olla kunnan ohjeistusta tiukemmat.

Hankinnan valmistelu

Hankintaa ryhdytään valmistelemaan hankekohtaisesti, mikäli ei ole käytettävissä ole sellaista valmista hankintasopimusta, jonka puitteissa hankinnan voisi toteuttaa. Pohjois-Karjalan hankintatoimen tekemät hankintasopimukset voi katsoa näytöllä olevan Cloudia Sopimukset kuvakkeen kautta. Hanselin kilpailutukset, joihin Juuka kuuluu, voi tarkastaa Hanselin sivujen kautta (<https://www.hansel.fi>). Kirjautuminen vaatii rekisteröitymisen.

Ennen tarjouspyyntöasiakirjojen yms. hankevalmistelun aloittamista, on varmistettava, että ko. hankintaan on olemassa riittävä määräraha, joko käyttötalousmäärärahana tai ko. kohteeseen osoitettuna investointimäärärahana. Jos varattua määrärahaa ei ole, hankintaa ei saa toteuttaa.

Hankinnan aikataulutus on tehtävä niin, että jokaiseen vaiheeseen jää riittävästi aikaa. Tarvittaessa hankinnasta on konsultoitava muiden toimialueiden hankinnoista vastaavia.

Onnistuneen hankinnan valmisteluun kuuluu myös asianmukainen ennakkoaviestintä aiotusta hankinnasta mahdollisille tarjoajille. Tiedottamisella ja viestinnällä hankinnan menettelytavoista ja suunnitellusta hankinnasta poistetaan epäluuloja ja kasvatetaan luottamusta eri toimijoiden välillä.

Valittava hankintamenettely riippuu hankinnan suuruudesta ja lajista. Näitä kuvataan tarkemmin jäljempänä. Kansallisissa hankinnoissa hankinta suoritetaan pääsääntöisesti tarjouskilpailuna avointa tai rajoitettua menettelyä käyttäen.

Pienhankinnat - sekä kansallisen kynnysarvon– ja EU-kynnysarvon ylittävät hankinnat

Hankintalaki sisältää direktiivien mukaisen kynnysarvon lisäksi kansallisen kynnysarvon. Julkiset hankinnat jakautuvat kolmeen eri hankintaryhmään niiden taloudellisen arvon perusteella seuraavasti:

- kansallisen kynnysarvon alittavat (= pienhankinnat)
- kansallisen kynnysarvon ylittävät (= kansalliset hankinnat)
- EU-kynnysarvon ylittävät hankinnat (= EU-hankinnat).

Ennen hankintatoimenpiteiden aloittamista on selvitettävä mihin em. ryhmistä hankinta kuuluu määrittelemällä hankinnan ennakoitu arvo (alv. 0 %). Hankinnan ennakoitu arvo tarkoittaa suurinta hankinnasta maksettavaa kokonaiskorvausta ottaen huomioon myös hankinnan vaihtoehtoiset toteuttamistavat, hankintasopimukseen sisältyvät optio- ja pidennysehdot sekä ehdokkaille tai tarjoajille maksettavat palkkiot ja maksut hankinnan aloittamishetkellä arvioituna. Mahdollinen tiedossa oleva hankinnan toteutuksen aikainen hinnan muutos tulee kuitenkin ottaa huomioon hankinnan ennakoitua arvoa laskettaessa.

Jos tavarahankintasopimuksen kohteena on leasing, vuokraus tai osamaksulla hankkiminen, on sopimuksen ennakoidun arvon laskennassa perusteena käytettävä määräaikaisen, mutta enintään 12 kuukautta voimassa olevan sopimuksen ennakoitua voimassaolon aikaista kokonaisarvoa. Yli 12 kuukautta voimassa olevan määräaikaisen sopimuksen perusteena käytetään sopimuksen kokonaisarvoa arvioitu jäännösarvo mukaan lukien. Toistaiseksi tai määrittelemättömän ajan voimassa olevan sopimuksen perusteena käytetään ennakoitua kuukausiarvoa kerrottuna luvulla 48.

Yli 13 000,00 euron hankinnat kansallisiin ja EU-kynnysarvoihin saakka kilpailutetaan aina, ellei kyseessä ole suoramarkkinat, ja hankinnoista tehdään toimitus- tai viranhaltijanpäätös. Kansallisen ja EU-kynnysarvon ylittävät hankinnat tehdään lähtökohtaisesti yhteistyössä Pohjois-Karjalan hankintatoimen kanssa ja niistä ilmoitetaan HILMA-palvelussa <https://www.hankintailmoitukset.fi>.

Kansallisen kynnysarvon alittavat pienhankinnat

Kansallisen kynnysarvon alittavat pienhankinnat eivät kuulu hankintalain soveltamisalaan. Vaikka pienhankinnat eivät kuulukaan hankintalain soveltamisalaan, on nekin toteutettava mahdollisimman avoimesti.

- Enintään 13 000,00 euroa (alv. 0 %) tai sen alle olevat hankinnat voi, ja on suositeltavaa, tehdä kevyttä hintatiedustelumenettelyä käyttäen pyytämällä muutamilta mahdollisilta tarjoajilta tarjoukset sähköpostitse tai muulla kirjallisella tavalla (jotta tarjouksesta jää dokumentaatio mahdollista myöhempää tarvetta varten). Hankinnan voi julkaista myös tarjouspalvelussa (<https://tarjouspalvelu.fi>/<https://tarjouspalvelu.fi>) jos se katsotaan tarpeelliseksi.
- Hankinnan voi tehdä suoramarkkinat, mikäli siihen on riittävät perusteet.
- Yli 13 000,00 euron hankinnat julkaistaan esim. Tarjouspalvelussa (<https://tarjouspalvelu.fi/>) aina kun mahdollista.
- Toimitus- tai viranhaltija hankintapäätös (tekijä delegoinnin mukaan) on tehtävä aina, kun hankinnan arvo ylittää 13 000 euroa.

Kansallisen kynnysarvon alittavissa hankinnoissa, joihin hankintalakia ei sovelleta, ei tarvitse tehdä julkista hankintailmoitusta. Sellainen on kuitenkin mahdollista HILMA:ssa ([Hilma \(hankintailmoitukset.fi\)](https://www.hankintailmoitukset.fi)) tai muilla yleisillä tiedonvälitystavoilla, kuten Tarjouspalvelussa (<https://tarjouspalvelu.fi>), paikallis- tai maakuntalehdissä taikka hankintayksikön nettisivuilla.

Suorahankinta

Suorahankinnassa hankintayksikkö suorittaa tilauksen ilman tarjouspyyntöä tai tekee hankintapäätöksen tarjouskilpailua järjestämättä vain yhdeltä toimittajalta pyydetyn tarjouksen perusteella. Pääsääntö hankinnoissa on kuitenkin aina kilpailuttaminen. Suorahankinnan perusteet on aina määriteltävä ennen hankinnan suorittamista.

Hankinta ilman kilpailua eli suorahankinta on hankintalaissa mainittujen perusteiden (HankL 27–28 ja 67 §) lisäksi mahdollista kansallisen kynnysarvon alittavissa eli ns. pienhankinnoissa, jos hankinnan arvo on vähäinen tai kilpailuttaminen on muutoin epätarkoituksenmukaista ja se muutenkin on järkevin tapa toimia.

Hankintayksikkö voi valita menettelytavaksi suorahankinnan, jos hankintalaissa säädetty edellytykset täyttyvät (Laki julkisista hankinnoista 40§):

- Ei ole saatu osallistumishakemuksia tai tarjouksia
- Vain yksi toimittaja teknisestä tai yksinoikeuden suojaamiseen liittyvästä syystä
- Taideteoksen tai taiteellisen esityksen hankkiminen
- Äärimmäinen kiire
- Tutkimus, tuotekehittely tai tieteellinen tarkoitus
- Perushyödykemarkkinoilla noteeratut tuotteet
- Realisointitilanteet
- Hankinta suunnittelukilpailun voittajalta

Suorahankinta on mahdollista esimerkiksi silloin, jos tarjouskilpailussa mahdollisesti saavutettavat paremmat hinta- tai muut ehdot eivät ilmeisesti ylitä kilpailun järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia eli niin sanottuja transaktiokustannuksia. Suorahankinta on mahdollista myös silloin, kun tavaran tai palvelun laatu ja hintataso ovat tiedossa tai kunnalla on yhteistyösopimus palveluntarjoajan kanssa, hankittavaa tavaraa ei ole muualta saatavissa, kysymyksessä on poikkeuksellisen kiireinen hankinta tai tosiasiallista vaihtoehtoa toimittajasta ei ole (esim. olemassa olevan järjestelmän päivitys tai lisäominaisuus).

Avoim menettely

13 000,00 euroa ja sen ylittävissä hankinnoissa avoin menettely on suositeltavin vaihtoehto. Kaikki hankinnasta kiinnostuneet tarjoajat voivat tehdä tarjouksen ja kaikki tarjoajat otetaan mukaan tarjouskilpailuun. Avointa menettelyä suositellaan käytettäväksi erityisesti tilanteissa, joissa on vain rajallisesti tietoa tarjoajista ja tarjonnasta markkinoilla.

Avoimessa menettelyssä tarjouspyyntöasiakirja ja mahdolliset liitteet julkaistaan sähköisesti Tarjousportaalissa ([Cloudia Tarjouspalvelu](#)) ja/tai Hilman (<https://www.hankintailmoitukset.fi>) kautta.

Opastusta pienhankintoihin saa osoitteesta hankinta@jns.fi.

Kevyt rajoitettu/ hintatiedustelu menettely

Kevyt rajoitettu menettely poikkeaa avoimesta menettelystä siten, että menettelyssä pyydetään tarjouksia etukäteen hyväksi ja luotettaviksi arvioiduilta toimittajilta (miehellään vähintään kolmelta). Menettely edellyttää hyvää yritystuntemusta, jotta mukaan valikoituu riittävästi soveltuvia yrityksiä, joilla on tarjota haluttua tuotetta/palvelua.

Tarjoajien rajaamisoikeus perustuu siihen, että tarjousten määrän kasvaessa myös hankintaprosessin välilliset kustannukset kasvavat, ja vaikuttavat suoraan kilpailutuksesta saatavissa olevaa hyötyyn.

Neuvottelumenettely

Neuvottelumenettely poikkeaa avoimesta ja rajoitetusta menettelystä muun muassa siinä, että toimittajaa valittaessa sallitaan siirryttäväksi neuvottelu- menettelyyn tai neuvottelumenettelyä käytetään itsenäisenä etukäteen ilmoitettuna valintamenettelynä.

Kansalliset kynnysarvot alittavat hankinnat voidaan suorittaa myös neuvottelumenettelyin ilman erityistä syytä toisin kuin on sääntönä kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa. Neuvottelumenettely voi tapahtua usealta eri toimittajalta saadun tarjouksen perusteella tai neuvotellen heidän kanssaan ilman tarjousmenettelyä. Sen sijaan sattumanvaraisten kesken hankintamenettelyjen käydyt neuvottelut ovat pääsääntöisesti kiellettyjä, koska neuvottelut saattavat johtaa kiellettyihin tinkimiskierroksiin.

Kilpailullinen neuvottelumenettely

Kilpailullisessa neuvottelumenettelyssä hankintayksikkö julkaisee ilmoituksen hankinnasta, johon kaikki halukkaat toimittajat voivat pyytää saada osallistua. Sen jälkeen hankintayksikkö neuvottelee menettelyyn hyväksytyjen ehdokkaiden kanssa kartoittaakseen ja määritelläkseen keinot, joilla sen tarpeet voidaan parhaiten täyttää.

Kilpailullisen neuvottelumenettelyn käyttö edellyttää aina hankintalaissa olevaa perustetta sen käytölle. Perusteluvelvollisuus edellytysten täyttymisestä on hankintayksiköllä. Kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena tulee käyttää parasta hinta-laatusuhdetta.

Hankintayksikkö voi valita kilpailullisen neuvottelumenettelyn, jos joku seuraavista edellytyksistä täyttyy:

- Hankintayksikön tarpeita ei voida täyttää olemassa olevia ratkaisuja mukauttamatta
- Hankintaan kuuluu suunnittelua tai innovatiivisia ratkaisuja
- Hankinnan luonteeseen, monimutkaisuuteen tai oikeudelliseen ja rahoituksen muotoon liittyvistä erityisistä syistä tai niihin liittyvien riskien vuoksi ei voida tehdä hankintasopimusta ilman edeltäviä neuvotteluita
- Hankinnan kohteen kuvausta ei voida laatia riittävän tarkasti viittaamalla standardiin, eurooppalaiseen tekniseen arviointiin, yhteiseen tekniseen eritelmään tai tekniseen viitteeseen

Muiden hankintaryhmien osalta noudatetaan hankintalain säädöksiä.

Kansallisen kynnysarvon ylittävät hankinnat

Kansallisen kynnysarvon ylittävissä, mutta EU-kynnysarvon alittavissa hankinnoissa eli kansallisissa hankinnoissa noudatetaan hankintalakia. Hankintamenettelyt tähän ryhmään kuuluvissa hankinnoissa on osittain kevennettyjä verrattuna EU-kynnys- arvot ylittäviin hankintoihin.

Kansalliset kynnysarvot ovat (tilanne 11.04.2023)

- Tavarat- ja palvelut, suunnittelukilpailut 60 000 €
- Rakennusurakat 150 000 €
- Sosiaali- ja terveyspalvelut 400 000 €
- Muut erityiset palvelut 300 000 €
- Käyttöoikeussopimukset 500 000 €

Erityisalojen (esim. vesi- ja energiahuolto ja liikenne) hankintalaissa ei ole kansallisia kynnysarvoja, niissä noudatetaan EU:n kynnysarvoja.

Hankintalain tarkoittamista kansalliset ja EU:n kynnysarvot ylittävistä hankinnoista on ilmoitettava kansallisesti tai EU:n laajuisesti sen mukaan kuin hankintalaissa ja sen perusteella annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään. Erityisalojen hankintalain tarkoittamissa hankinnoissa ilmoittamisvelvollisuus koskee vain EU-kynnysarvot ylittäviä hankintoja.

Kansallisen kynnysarvon ylittävät hankinnat tehdään lähtökohtaisesti yhteistyössä hankintatoimen kanssa ja niistä ilmoitetaan HILMA-palvelussa <https://www.hankintailmoitukset.fi>.

EU-kynnysarvon ylittävät hankinnat

Hankintalain tarkoittamissa EU-kynnysarvojen ylittävissä hankinnoissa sovelletaan laissa määrättyjä yksityiskohtaisia menettelytapoja ja toiminta-aikoja. Palveluhankinnoissa tähän ryhmään kuuluvat vain hankintadirektiivien ja hankintalain A liitteen mukaiset palvelut. Liitteen B mukaiset palvelut kuuluvat niiden arvosta riippumatta EU-kynnysarvon alittavia palveluja koskevaan ryhmään, joita on käsitelty edellä kohdassa 2.2.

Hankinta aloitetaan ilmoittamalla siitä julkisten hankintojen sähköisessä ilmoitusportaalissa (www.hankintailmoitukset.fi). Ilmoituksina tunnetaan ennakoilmoitus, hankintailmoitus ja jälki-ilmoitus, joilla on nimensä mukainen tarkoitus.

Hankintailmoituksessa todetaan hankintaa koskevat keskeiset asiat, kuten tiedot hankintayksiköstä, hankittavasta tuotteesta, valintaperusteesta, hankinnan ajankohdasta ja hankintamenettelystä. Viimeksi mainitun kohdalla ilmoitetaan, aiotaanko käyttää avointa, rajoitettua, neuvottelumenettelyä, kilpailullista neuvottelumenettelyä, puitejärjestelyä tai muuta sallittua hankintamenettelyä.

EU-kynnysarvot vahvistetaan kahden vuoden välein ja ne ovat 1.1.2022 alkaen kunnallishallintoa koskevissa

- tavara- ja palveluhankinnoissa 215 000 €
- rakennusurakoissa ja käyttöoikeusurakoissa 5 382 000 €.
- erityisalojen hankintalain 13 § tarkoittamissa tavarat, palvelut, ja suunnittelukilpailut 431 000 €

EU-kynnysarvot ylittävästä hankinnasta on ilmoitettava EU-alueella, jotta todellisten sisämarkkinoiden tavoite täyttyisi. Näistä hankinnoista on laadittava ja julkaistava ennakoilmoitus, hankintailmoitus (tarjouspyyntöilmoitus) ja jälki-ilmoitus sen mukaan kuin hankintalaissa ja asetuksessa on tarkemmin säädetty.

EU-kynnysarvon ylittävät hankinnat tehdään lähtökohtaisesti yhteistyössä hankintatoimen kanssa ja niistä ilmoitetaan HILMA-palvelussa <https://www.hankintailmoitukset.fi>.

Ennakoilmoitus/kausi-ilmoitus

Hankintayksikkö on mahdollisuus laatia ja julkaista EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa ennakoilmoituksen varainhoitovuonna toteutettaviksi suunnitelluista tavarahankinnoista ja ns. ensisijaisista palveluhankinnoista (A-liite) tuoteryhmittäin sekä olennaiset tiedot kynnysarvon ylittävistä rakennushankkeista, siten kuin hankintalaissa ja -asetuksessa edellytetään. Ennakoilmoituksen merkitys hankintayksikön kannalta on lähinnä siinä, että ilmoituksen tekeminen mahdollistaa lyhemmän hankintailmoitusajan.

Jälki-ilmoitus

Hankintayksikön on lähetettävä EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa voittaneesta tarjouksesta jälki-ilmoitus lain edellyttämässä määräajassa. Jälki-ilmoituksen kautta EU:n kilpailuviranomaisilla on mahdollisuus seurata sisämarkkinoiden toimivuutta. Jälki-ilmoitus tulee tehdä myös hankintalain B-liitteen tarkoittamista ns. toissijaisista palveluista, kun hankinnan arvonlisäveroton arvo ylittää EU:n kynnysarvon. Näin siitä huolimatta, että kyseisistä hankinnoista ei tarvitse tehdä hankintailmoitusta. Jälki-ilmoitus ei saa

sisältää tietoja, joiden julkaiseminen olisi yleisen edun vastaista tai saattaisi vaarantaa liiketietojen säilymistä luottamuksellisin.

Hankintailmoitus

Hankintayksikön, joka aikoo hankkia tavaraa, palveluja tai toteuttaa rakennushankkeen on julkaistava hankintailmoitus, jossa hanke on yleisellä tasolla yksilöity. Hankintailmoituksella käynnistetään varsinainen tarjouskilpailu avoimessa menettelyssä ja osallistumishakemusten jättäminen rajoitetussa menettelyssä, neuvottelumenettelyssä, kilpailullisessa neuvottelumenettelyssä ja puitejärjestelyssä. Hankintaa koskevat yksityiskohdat ilmenevät tarjouspyyntöasiakirjoista.

Hankintailmoitusten tekemisestä on hankintalaissa ja -asetuksessa samoin kuin sähköistä ilmoituskanavaa koskevassa HILMA-kanavan käyttöä koskevista ohjeissa yksityiskohtaiset menettelytapaohteet (www.hankintailmoitukset.fi).

Hankintailmoitusten käyttöä on käsitelty tarkemmin tässä ohjeessa kunkin hankintamenettelyn yhteydessä.

Sopimusehdot, julkiset

Julkisten hankintojen yleiset sopimusehdot eli JYSE 2014 -ehdot on määritetty erikseen tavara- ja palveluhankinnoille. Pienhankinnan tarjouspyynnössä JYSE - ehtoihin viittaamalla hankintaa tekevä taho tulee sopineeksi monesta hankintaan ja sopimuksen aikaiseen toimintaan liittyvästä asiasta ja erikois-tilanteesta. Ehdot ovat kohtuulliset niin hankintayksiköille kuin tarjoajillekin.

Esim. JYSE 2014 -ehtojen mukaan hinta on kiinteä ainoastaan ensimmäiset 12 kuukautta, minkä jälkeen sopijapuolet voivat ehdottaa palvelun yleistä kustannuskehitystä vastaavaa hinnanmuutosta.

Kaikki JYSE -ehdoista poikkeavat, tarjouspyynnössä mainitut asiat ohittavat JYSE-ehdot. Ehtoihin voi viitata esimerkiksi lauseella: ”Hankinnassa noudatetaan JYSE 2014 Palvelut/Tavarat -ehtoja muilta kuin erikseen mainituilta osin”. Rakennusurakoissa käytetään yleisesti YSE1998 -ehtoja.

Tarjousten vertailun tekeminen

Vertailuperusteet ja laatutekijät

Hankinnan luonne ohjaa tarjouspyynnön sisältöä. Koska pienhankinnoissa tavoitellaan yksinkertaista ja kustannustehokasta hankintaprosessia, myös vertailuperusteita on hyvä käyttää harkiten. Ne yleensä lisäävät työmäärää sekä tarjoavissa yrityksissä että arviointiprosessissa. Yleensä korkeintaan kaksi laadullista arvioitavaa seikkaa riittää.

Laatutekijät voi huomioida myös siten, että hankinnan vähimmäisvaatimukset määritellään tarkasti hankinnan kohteen kuvauksessa ja teknisissä erittelyissä. Tällöin hinta voi jopa olla ainoa vertailuperuste. Mitä paremmin hankkija on perehtynyt markkinoilla olevaan tarjontaan ja tunnistanut omat tarpeensa, sitä helpompaa on sisällyttää laadulliset tekijät hankinnan kohteen kuvaukseen ja minimivaatimuksiin.

Tarjousten vertailu ja Hankintapäätökset

Tarjousten arviointi

Ennen tarjousten vertailua on arvioitava, ketkä tarjouksen tekijät ovat hankintakilpailun ehtojen mukaisesti kelpoisia eli täyttävät tilaajan asettamat vaatimukset. Soveltumattomat yritykset on suljettava pois tarjouskilpailusta. Tasapuolisen ja syrjimättömän tarjousten vertailun mahdollistamiseksi saatujen *tarjousten tulee olla tarjouspyynnön mukaisia* sekä tarjousten teknisen sisällön että tarjousta koskevien oikeudellisten reunaehtojen osalta.

Hankinnasta päättävällä on oikeus hylätä saadut tarjoukset hankintalain mukaisin perustein. Tarjous on hylättävä:

1. jos se on tarjouspyynnön vastainen
2. jos tarjoushintaa ei ole annettu yksiselitteisesti tai tarjouksessa ei ole esitetty vaadittuja hintaerittelyjä (yksikkö hinnat)
3. jos tarjouksentekijä on tarjousmenettelyssä toiminut vilpillisesti taikka muuten lain tai hyvän kauppataivan vastaisesti
4. jos tarjous on saapunut määräajan päättymisen jälkeen

Myöhästynyt, mutta ennen avaustilaisuutta saapunut tarjous voidaan kuitenkin ottaa huomioon kansallisen kynnysarvon alittavissa hankinnoissa.

Lisäksi tarjoukset voidaan hylätä jos:

1. kaikki tarjoukset ylittävät olennaisesti tarkoitukseen varatut määrärahat tai hankinta osoittautuu tarpeettomaksi
2. tarjoushinta on niin alhainen, että on ilmeistä, ettei hankintaa myyjän taloudelliset edellytykset huomioon ottaen voida tarjouksen mukaisesti täyttää. Tarjousten hylkääminen alhaisen tarjouksen johdosta edellyttää kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa hankintalaista selviävällä tavalla yksityiskohdista selvitysmenettelyä (HankL 63 §)

Tarjousten vertailuvaiheessa ei saa arviointiperusteina yleensä käyttää tarjoajien kelpoisuuteen eli soveltuvuuteen liittyviä tekijöitä, vaan ne tulee käsitellä ennen vertailua. Tästä pääsäännöstä voidaan poiketa vain EU-kynnysarvot alittavissa hankinnoissa (HL 72 §).

Hankinnan keskeyttäminen

Hankinta voidaan keskeyttää ja aloittaa uudelleen, jos esimerkiksi tarjouspyyntö on osoittautunut resursseiltaan liian laajaksi (esim. ylittää varatut määrärahat), jos tarjouspyynnön sisältö on osoittautunut tulkinnanvaraiseksi taikka virheelliseksi tai jos tarjouspyynnössä ei ole osattu ottaa huomioon kaikkia olennaisia hankintaan vaikuttavia tekijöitä. Hankinta voidaan keskeyttää myös silloin, jos ei ole saatu lainkaan tarjouksia, jos mikään tarjouksista ei vastaa tarjouspyyntöä, tai jos todellista kilpailutilannetta ei ole syntynyt, koska hankinnasta on saatu vain yksi, useimmiten liian kalliiksi osoittautunut tarjous. Myös suunnitelmien olennainen muuttuminen tarjouskilpailun aikana mahdollistaa keskeytyksen.

Hankintayksiköllä on velvollisuus keskeyttää hankinta silloin, kun tarjouspyyntöön sisältyy hankintalain vastainen vertailuperuste eikä asiaa voi enää oikaista. Jos tällainen virhe havaitaan tarjouskilpailun aikana, hankintaa voidaan korjata kesken tarjouskilpailun julkaisemalla korjattu hankintailmoitus.

Hankinnan keskeytyksestä tulee aina tehdä hankintapäätös (päätös hankinnan keskeyttämisestä) ja lähettää tiedoksi asiaosaisille normaalin hankintapäätöksen tapaan. Keskeytyspäätöksen liitteeksi ei laiteta tarjousten vertailutaulukkoa, hintatietoja eikä muitakaan vastaavia tietoja.

Hankintapäätös ja sen pöytäkirjaus

Hankintayksikön (toimielin tai viranhaltija) on tehtävä ehdokkaiden tai tarjoajien asemaan vaikuttavista välivaiheen ratkaisuksista sekä tarjouskilpailun lopullisesta ratkaisusta kirjallinen päätös, joka on perusteltava. Päätöksestä tai siihen liittyvistä asiakirjoista on käytävä ilmi ratkaisuun olennaisesti vaikuttavat seikat. Perusteltu hankintapäätös on tehtävä aina, kun hankinnan arvo on vähintään 13 000,00 euroa ilman arvonlisäveroa.

Ennen hankinnan toteuttamista on sovittava, tekeekö hankinnasta päätöksen hankintatoimi vai Juuan kunnan toimielin tai viranhaltija.

Jos tavarasta tai palvelusta on olemassa hankintatoimen hyväksymä vuosisopimus (puitesopimus) ja siinä noudatetaan ennalta ilmoitettua hankintamallia ja ostojärjestystä, erillistä hankintapäätöstä ei tarvita, jos hankinnan arvo on alle 13 000,00 euroa.

Hankintayksikön on tehtävä ehdokkaiden tai tarjoajien asemaan vaikuttavista välivaiheen ratkaisuksista sekä tarjouskilpailun lopullisesta ratkaisusta kirjallinen päätös, joka on perusteltava (HL 73 §). Päätöksestä tai siihen liittyvistä asiakirjoista on käytävä ilmi ratkaisuun olennaisesti vaikuttaneet seikat.

Päätöksen tekee se toimielin tai viranhaltija, jolle on hallintosäännössä tai tehdyllä delegointipäätöksellä tai muutoin annettu päätösvalta ko. hankinta-asiassa tai hankintatoimi niin sovittaessa.

Kansallisen tai EU- kynnysarvon ylittävästä hankinnasta hankintapäätöksen tekee aina kunnan toimivaltainen toimielin tai viranhaltija.

Tiedoksianto

Hankintapäätös on annettava asianmukaisesti asianosaisille tiedoksi. Hankintalain pääsääntö on sähköinen tiedoksianto. Hankintapäätöksestä tehtävä tiedoksianto kannattaa tehdä sähköpostilla tai tarjousportaalilla.

Käytännössä pienhankintaportaaliin tai sähköpostiin liitetään hankintapäätös vertailuineen ja lähetetään tiedoksi kaikille tarjouksen tehneille. Hankintapäätökseen tulee liittää oikaisuvaatimusohjeet. Pienhankinnoissa päätöksiin tulee liittää hankintaoikaisua koskeva muutoksenhakuohje.

Jos tiedoksianto lähetetään kirjeitse (ei suositella), tulee muutoksenhakuajkaan lisätä seitsemän (7) päivää. Tiedoksianto ja sopimuksen allekirjoitus hoidetaan ensisijaisesti sähköisesti.

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Niiden hankintojen osalta, joista hankintatoimi on tehnyt päätöksen, hankintoihin liittyvistä oikaisuvaatimuksista tai markkinaoikeusprosessiin liittyvästä työstä vastaa hankintatoimi. Jos hankintapäätöksen on tehnyt kunnan toimielin tai viranhaltija, em. asioista vastaa kunta.

Julkisuus

Hankintaa koskevat asiakirjat ovat lähtökohtaisesti julkisia. Julkisuuslaissa säännellään kansalaisten ja asianosaisten oikeudesta saada tietoa viranomaisen toiminnasta ja asiakirjoista. Julkisuuslain mukaan tarjoukset tulevat julkisiksi viimeistään silloin, kun sopimus on tehty julkisuuslain poikkeukset huomioiden ottaen.

Kuntalain mukaan myös pienhankintojen hankintapäätökset tulee asettaa julkisesti nähtäville kuten muutkin päätökset.

Toimintatavat hankintaoikaisuissa ja valituksissa

Toimielinten ja viranhaltijoiden päätöksiin tyytymätön voi hakea oikaisua kuntalain 134 §:n mukaisesti. Oikaisuvaatimukseen annetusta päätöksestä voi valittaa kuntalain 135 §:n mukaisesti hallinto-oikeuteen. Valituksen voi tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomais on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Kansalliset kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa muutoksenhaku tapahtuu hankintalain mukaisella hankintaoikaisuvaatimuksella tai valituksella markkinaoikeuteen. Muutoksenhakukeinot ovat rinnakkaiset eivätkä sulje toisiaan pois. Myös muutoksenhaku aika alkaa kulua niissä samanaikaisesti.

Tehtyyn hankintapäätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä annettuun ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintayksikölle hankintalain 132 - 135 §:n mukaisen kirjallisen hankintaoikaisun myös arvoltaan kansallisen kynnysarvon alittavissa hankinnoissa.

Hankintaoikaisua sovelletaan hankintalain mukaan myös sellaisen hankintayksikön päätökseen tai muun hankintamenettelyssä tehdyn ratkaisun korjaamiseen, johon hankintalaki ei sovellu. Tällä tarkoitetaan käytännössä pienhankintoja. Pienhankinnoissa päätöksiin tulee liittää hankintaoikaisua koskeva muutoksenhakuohje. Pienhankinnan hankintaoikaisua koskevaan päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta markkinaoikeudelta.

Valitus markkinaoikeuteen voi kuitenkin tulla kyseeseen, mikäli kynnysarvo on laskettu väärin, eli kyse ei loppujen lopuksi olekaan kansallisen kynnysarvon alittavasta hankinnasta. Hankintaoikaisujen käsittely on suositeltavaa toteuttaa yhteistyössä hankintatoimen kanssa, ellei yksikössä muuten ole asiantuntemusta ja kokemusta

Konserniyhtiöiden tai muiden yksityisoikeudellisten yhteisöjen hankintapäätöksiin ei voi hakea muutosta kuntalain mukaisesti, mutta tällöinkin hankintaoikaisun tekeminen on mahdollista.

Hankintapäätös voidaan panna lähtökohtaisesti täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman. Täytäntöönpanoon ei kuitenkaan saa ryhtyä, jos hankintaoikaisu, oikaisuvaatimus tai valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi taikka jos hankintaoikaisun tai oikaisuvaatimuksen käsittelevä toimielin tai valitusviranomais kieltää täytäntöönpanon. Muutoksenhaku käy useimmiten hyödyttömäksi sen jälkeen, kun lopullinen hankintasopimus on tehty.

Hankintapäätösten täytäntöönpanoa on hyvä lykätä siihen saakka, kunnes muutoksenhaun määräaika on kulunut ja jos oikaisua on vaadittu siihen saakka, että hankintaoikaisu tai oikaisuvaatimus on ratkaistu.

Täytäntöönpanon lykkäämisen tarpeellisuutta tulee tapauskohtaisesti harkinta, jos muutoksenhaku-prosessi jatkuu hallinto-oikeudessa. Hallinto-oikeus voi valittajan vaatimuksesta tarvittaessa myös kieltää sopimuksen täytäntöönpanon.

Sopimuksen laatiminen ja sopimuksenaikainen toiminta

Kaikista hankinnoista tehdään hankintasopimus tai tilaus. Hankinnasta tehtävä sopimus tehdään noudattaen sopimuksen tekemistä koskevia voimassa olevia yksityisoikeudellisia säännöksiä. Jos hankittavasta tuotteesta on olemassa hankintatoimen perussopimus, erillistä sopimusta ei tarvitse tehdä.

Hankintalaki edellyttää, että kansalliset kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa hankintapäätöksen tekemisen jälkeen laaditaan kirjallinen sopimus. Sopimuksen allekirjoittaminen on sopimuksen syntymisen edellytys.

Sen sijaan muissa kuin hankintalain tarkoittamissa hankintasopimuksissa, kuten kansalliset kynnysarvot alittavissa hankinnoissa, sopimus syntyy oikeustoimilain mukaan tilaajan ja tarjouksen tekijän välille välittömästi sen jälkeen, kun tarjouksen tekijä on saanut todisteellisesti tiedon tehdystä päätöksestä ja ottanut siitä selon.

Tarjouspyyntöasiakirjoissa, hankintapäätöksessä tai tarjouksen hyväksymisilmoituksessa voidaan väärinkäsitysten välttämiseksi mainita ajankohta, jolloin sopimus syntyy julkisen hankintayksikön ja toimittajan välillä.

Sopimuksessa ei voi muuttaa tarjouspyynnössä mainittuja ehtoja tai lisätä niitä. Sopimukset ovat molemmin puolin sitovia.

Hankinnat on suoritettava sopimustoimittajalta sopimuksessa mainitulla tavalla, koska sopimus on molempia osapuolia sitova. Sopimukseen kuuluvien hyödykkeiden hankinta muualta on kielletty.

Mahdollisesta reklamaatiotarpeesta tulee ilmoittaa hankintatoimelle, jos sopimus on hankintatoimen solmima. Reklamaatioehdotuksen voi lähettää sähköpostitse: hankinta@jns.fi. Hankintatoimi hoitaa reklamaatioprosessin eteenpäin.